

Основни налази о успешности пословања правних лица и предузетника у 2017. години

Благо оживљавање домаће привреде започето у ранијем периоду, настављено је и током 2017. године, с тим да је остварени раст био нешто нижи у односу на претходну годину. Бруто домаћи производ Републике Србије бележи годишњи раст од 1,9%, а истовремено индустријска производња је порасла за 3,5%. Јачање укупне економије остварено је захваљујући даљем спровођењу фискалних и структурних реформи, а главни покретачи били су увећана инвестициона и кредитна активност, као и повећана спољнотрговинска размена, при чему је увоз динамичније растао од извоза (13,8% наспрам 12,0%). Истовремено, инфлација је стабилизована на ниском нивоу (3,0%), док је национална валута ојачала (на крају 2017. године у односу на крај 2016. године вредност динара у односу на евро увећана је за 4,0%, а у односу на долар за 15,4%).

Наставак позитивних трендова у домаћој економији осликава се и кроз пословање правних лица и предузетника, који су, збирно гледано, у 2017. години исказали боље резултате.

У привреди Републике Србије, на крају 2017. године, пословала су укупно 141.942 привредна друштва, од којих су извештаје за статистичке и друге потребе Агенцији доставила 102.532 друштва. При томе, извештаји су обрађени за 101.012 друштава, а на њих се просечно односи око 99,8% главних финансијских перформанси свих привредних друштава и они чине основ за сагледавање укупног пословања српске привреде у 2017. години.

Повољни услови пословања допринели су даљем расту броја запослених, тако су привредна друштва у 2017. години запошљавала укупно 1.073.557 радника, па је на годишњем нивоу број запослених повећан за 34.456 радника.

Поправљање укупних економских прилика у земљи евидентно је и кроз резултате које су привредна друштва остварила, тако да су она већ трећу годину заредом пословала профитабилно, а њихов позитиван нето резултат и у 2017. години бележи значајан раст. Почев од 2015. године, када је привреда прешла у зону позитивних резултата (добитак 67,2 млрд динара), тај резултат је из године у годину више него дуплиран, па је после добитка од 187,4 млрд динара у 2016. години, он достигао износ од 437,2 млрд динара у 2017. години. Високу профитабилност привредна друштва на укупном нивоу су постигла захваљујући годишњем увећању нето добитка (666,6 млрд динара) за 32,0%, али и смањењу нето губитка (229,4 млрд динара) од 27,8%. Као и претходних година, највећи број (59.131) привредних друштава пословао је позитивно, док негативне резултате бележе 26.592 друштва, а без исказаног резултата је пословало њих 15.289.

Годинама уназад привредна друштва су исказивала позитивне резултате из пословних активности, а такав тренд задржан је и у 2017. години, мада је темпо њиховог раста у односу на претходну годину ослабио (4,8% наспрам 26,1%). Последишно, укупан пословни добитак привреде износи 530,8 млрд динара. Будући да је српска привреда у великој мери осетљива на факторе из окружења, растућој укупној профитабилности значајно су допринела и кретања на девизном тржишту. Услед више него троструко увећаних позитивних курсних разлика (181,5 млрд динара) привредна друштва су у 2017. години, после вишегодишњих негативних резултата остварених по основу финансирања, исказала позитиван резултат од 37,4 млрд динара (у претходној години губитак из финансирања 126,9 млрд динара). Већој профитабилности на укупном нивоу погодовали су и резултати остварени као последица усклађивања вредности имовине и потраживања, отписаних потраживања и осталих активности, с обзиром да губитак по том основу износи 41,1 млрд динара, а он је за 62,5% мањи од прошлогодишњег.

Успешније пословање остварено је на нивоу готово свих сектора, с тим да је као и претходне године највећи позитиван нето резултат у износу од 157,0 млрд динара исказан у прерађивачкој индустрији. Поред два пута већег добитка од прошлогодишњег, овај сектор бележи и раст броја запослених за 6,5% или 20.783 радника, тако да је у њему било и највише запослених (340.923 радника). Већа профитабилност остварена је и у сектору трговине на велико и мало,... у коме је добитак од 82,2 млрд динара порастао 2,3 пута. Висок позитиван нето резултат од 45,5 млрд динара, за 46,1% већи у односу на претходну годину, реализован је у сектору информисања и комуникација, а у том сектору је и број запослених повећан (са 44.042 на 46.238 радника). Успешно су пословали и сектори снабдевања електричном енергијом, гасом,... и рударства у којима је исказан добитак од 34,4 млрд динара односно 31,1 млрд динара приметно повећан (91,6% односно 140,8%), с тим да су они смањили број запослених (3,2% односно 1,6%). Највећи раст профитабилности и раст запослености обележио је пословање привредних друштава у сектору административних и помоћних услужних делатности, у коме је остварен добитак 3,6 пута већи од прошлогодишњег, у износу од 9,2 млрд динара, док је број запослених повећан за 8,6% (са 61.664 на 66.947 радника).

Поред тога, у 2017. години издвајају се и сектори пословања некретнинама, грађевинарства и услуга смештаја и исхране, будући да су после вишегодишњих негативних резултата пословали позитивно. Сектори грађевинарства и пословања некретнинама, који су у претходној години исказали висок губитак (12,0 млрд динара односно 6,3 млрд динара), у 2017. години бележе позитиван нето резултат од 8,9 млрд динара односно 10,7 млрд динара. Сектор услуга смештаја и исхране прешао је у зону профитабилности са добитком од 2,5 млрд динара, а истовремено истиче се и као један од сектора у коме је остварен најбржи раст броја запослених (6,2%).

Сектор финансијских делатности и делатности осигурања и током 2017. године је задржао негативно пословање, мада је губитак од 2,5 млрд динара знатно мањи у поређењу са прошлогодишњим (15,4 млрд динара).

Боље резултате у поређењу са претходном годином остварила су и привредна друштва посматрано према величини, с тим да су микро привредна друштва и даље остала у сфери непрофитабилности. Највећи раст (2,7 пута) позитивног нето резултата бележе велика привредна друштва која су исказала укупан добитак у износу од 253,2 млрд динара. Њихово успешно пословање реализовано је уз раст броја запослених за 12.040 радника, тако да је 318 великих друштава пословало са укупно 318.765 запослених. Годишњи раст позитивног нето резултата од 54,4% остварен је на нивоу малих привредних друштава, чији резултат износи 119,8 млрд динара. И ова група привредних друштава увећала је број запослених у односу на претходну годину (10.825 радника), па је 9.512 малих друштава запошљавало укупно 300.128 радника. Слични трендови испољени су и код привредних друштава средње величине, с обзиром да она бележе позитиван нето резултат од 84,1 млрд динара, који је за трећину већи од прошлогодишњег, а у њима је било запослено 5.005 радника више у односу на претходну годину (1.301 средње привредно друштво пословало је са 222.098 радника). Микро привредна друштва су пословну 2017. годину завршила са негативним нето резултатом од 20,0 млрд динара, мада је он прилично смањен у односу на прошлогодишњи (58,0%). Међутим, и она су повећала број запослених (6.586 радника), тако да је у том најбројнијем сегменту привреде (89.881 микро привредно друштво) било запослено укупно 232.566 радника.

Пословање привреде гледано са територијалног аспекта, такође, указује на повољна кретања. Највећи позитиван нето резултат остварен је у Београдском региону, у износу од 197,3 млрд динара, а он је већи за 95,4% у односу на претходну годину, док је добитак у Региону Војводине од 154,7 млрд динара порастао скоро три пута. Привредна друштва у поменутиим регионима повећала су број запослених за 10.461 радника односно 14.082 радника. Према расту

позитивног резултата посебно се издваја Регион Јужне и Источне Србије, у коме је добитак повећан са 1,3 млрд динара у 2016. години на 33,8 млрд динара у 2017. години, при чему је број запослених у том региону порастао за 3.353 радника. Нешто интензивнији раст запослености (6.955 радника) остварен је у Региону Шумадије и Западне Србије, а добитак на нивоу тог региона од 50,9 млрд динара бележи годишње увећање за 46,0%.

Јавна предузећа последње три године послују профитабилно, с тим да је у 2017. години раст њихових позитивних резултата посебно дошао до изражаја. На нивоу 576 јавних предузећа остварен је добитак у висини од 29,0 млрд динара, који је два пута већи од прошлогодишњег. Истовремено, број запослених у јавним предузећима је смањен за 1.979 радника, тако да су она запошљавала укупно 118.115 радника. Нето добитак је исказало 421 јавно предузеће, а нето губитак 135 предузећа, док 20 није исказало нето резултат.

Позитивни трендови присутни су и код предузетника. Укупно 17.382 предузетника, која су имала обавезу да доставе извештаје за статистичке и друге потребе, остварила су позитиван нето резултат од 7,9 млрд динара, што је за 7,9% више од добитка исказаног у 2016. години. Истовремено, код предузетника је било запослено 50.955 радника, што је за 2.794 радника више у односу на претходну годину. Знатно боље резултате бележе и установе које обављају делатност ради стицања добити, с обзиром да је њихов позитиван нето резултат од 8,2 млрд динара за четвртину већи од прошлогодишњег, а број запослених је порастао за 3.316 радника (у 1.319 установа укупно је било запослено 32.409 радника).

Благи раст укупне домаће економије у 2017. години одразио се и на пословање финансијских институција. На нивоу свих група активних финансијских институција исказани су позитивни резултати, а изузетак као и претходне године чине факторинг друштва, мада је њихов губитак смањен. Банке (укупно 29), које чине окосницу финансијског система, бележе приличан раст профитабилности, с обзиром да је њихов позитиван резултат периода повећан са 18,4 млрд динара на 63,6 млрд динара. Истовремено, оне су смањиле број запослених (са 24.096 радника на 22.817 радника). У сектору осигурања, у коме је пословало 21 друштво, остварен је позитиван нето резултат од 6,6 млрд динара, већи за 16,9% у односу на претходну годину, а број запослених је незнатно опао (са 11.043 на 10.894 радника). Већа профитабилност, обележила је и пословање брокерско-дилерских друштава (укупно 23), која су збирно исказала 3,9 млрд динара добитка, што је за петину више у односу на претходну годину. Ова друштва су, и поред прилично слабо развијеног тржишта капитала, повећала број запослених (са 165 радника 197 радника).

Укупним позитивним кретањима у 2017. години придружују се и непрофитне институције. Од укупно 53.173 институције које су на крају 2017. године обављале непрофитне активности, извештаје за статистичке и друге потребе предало је њих 42.535, а ти извештаји обрађени су за 41.986 институција. На нивоу непрофитног сектора остварен је нето вишак прихода над расходима у износу од 5,1 млрд динара, што је 4,6 пута више у поређењу са претходном годином. У том сектору било је укупно 15.147 запослених. Гледано према облику организовања, највеће позитивне резултате бележе удружења (2,0 млрд динара), чији је резултат за петину већи од прошлогодишњег, а затим удружења, друштва и савези у области спорта (1,9 млрд динара), који су једини у претходној години исказали негативан резултат.